

# CATEGORIES LÈXIQUES: NOMS (DOBLE GÈNERE, PLURALS LEXICALITZATS)



El contingut d'aquest document està sotmès a una llicència Creative Commons d'ús obert, amb reconeixement d'autoria i sense obra derivada

<http://creativecommons.org/licenses/by-nd/3.0/deed.ca>

© TERMCAT, Centre de Terminologia

Desembre de 2012

## Categories lèxiques: Noms (doble gènere, plurals lexicalitzats)

### Sumari

<b>Introducció</b> .....	<b>2</b>
<b>1. Ús de les categories <i>nom masculí i femení</i> i <i>nom masculí o femení</i></b> .....	<b>3</b>
1.1 Denominacions sintagmàtiques amb una base masculina o femenina .....	4
<b>2. Els plurals lexicalitzats</b> .....	<b>6</b>
2.1 Plurals lexicalitzats i plurals habituals .....	7
2.2 Tractament en la denominació .....	8
2.3 Tractament en la definició .....	10
2.4 Tractament en les notes .....	11
2.3 Quadre de resum .....	13

## Introducció

La categoria lèxica dels noms agrupa totes aquelles unitats que poden desenvolupar funcions de nucli de sintagma nominal en una oració, tant si estan constituïdes per una sola paraula (*àngstrom*) com si estan constituïdes per més d'una paraula (*empolsadora de llavors*).

Segons la llengua, aquesta categoria lèxica pot tenir unes determinades característiques gramaticals de gènere (masculí, femení o neutre) i de nombre (singular o plural), que determinen la flexió dels articles, els adjectius, els verbs, els pronoms, etc. que els complementen o s'hi refereixen. No totes les llengües desenvolupen les mateixes característiques morfològiques; per exemple, les llengües romàniques no tenen gènere neutre, a diferència de l'alemany, i l'anglès no té cap dels tres gèneres, encara que casos comptats (compostos de *-man* o *-woman*, sobretot) puguin aplicar-se només a referents d'un sexe determinat.

En aquest criteri donarem per establertes les característiques funcionals dels noms i abordarem únicament les seves característiques gramaticals; a més, no ho farem de manera sistemàtica, sinó que només farem referència a les dues qüestions que probablement plantegen més dubtes a l'hora de representar-les:

- En primer lloc, pel que fa al gènere, estudiarem les diferències entre la categoria lèxica *nom de gènere masculí o femení* (n m/f) i la categoria lèxica *nom de gènere masculí i femení* (n m, f), ja que presenten grans similituds.
- En segon lloc, pel que fa al nombre, ens aturarem en la qüestió dels plurals lexicalitzats (categories lèxiques *nom masculí plural* [n m pl], *nom femení plural* [n f pl], *nom neutre plural* [n n pl] i *nom plural* [n pl]). La representació dels plurals lexicalitzats sol provocar certes vacil·lacions en les denominacions i en les definicions, a part de tenir també repercussions en les notes.

Per a una anàlisi més detallada de les qüestions del gènere i del nombre, es pot consultar el punt 2.4.4 del *Diccionari terminològic* (pàg. 115-123)<sup>1</sup>.

---

<sup>1</sup> TERMCAT, CENTRE DE TERMINOLOGIA. *El diccionari terminològic*. Vic: Eumo Editorial; Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia, 2010. (En Primer Terme; 10. Criteris i Mètodes)  
ISBN 978-84-9766-394-6; 978-84-393-8676-6

## 1. Ús de les categories *nom masculí i femení* i *nom masculí o femení*

La categoria lèxica ***nom masculí i femení*** (*n m, f*) fa referència a noms que poden ser aplicats a referents de sexe masculí o de sexe femení, sigui amb una forma diferenciada per a cada gènere (una forma masculina i una forma femenina) o bé amb una forma única. En tots aquests casos, el sexe del referent determina en principi el gènere del nom masculí i femení i, de retruc, determina també quin gènere han d'adoptar els elements d'un discurs que hi concordin. (La correspondència, però, no és total: com se sap, el gènere femení apunta només a referents de sexe femení, mentre que el gènere masculí o bé apunta a referents de sexe masculí o bé apunta alhora a referents de sexe masculí i de sexe femení, sobretot en un ús plural.)

Es tracta d'una categoria lèxica, doncs, que s'aplica a un ésser animat per al qual, en el discurs, distingim entre mascles i femelles. La utilització del gènere masculí o el gènere femení implica apuntar grups de referents diferents, tenint present la remarca feta per al gènere masculí.

Per exemple:

**adobador -a** *n m, f*

INDÚSTRIA ALIMENTÀRIA Persona que prepara peces de carn, peix o altres aliments amb certs ingredients per tal que es conservin.

En canvi, la categoria lèxica ***nom masculí o femení*** (*n m/f*) fa referència a noms que morfològicament tant poden ser masculins com femenins però que s'apliquen a referents de sexe indistint o inexistent. En aquests casos, no és el sexe del referent el que determina el gènere del nom —i, per tant, dels elements del discurs que hi concorden—, sinó que la tria d'un gènere o altre respon a qüestions dialectals o estilístiques. Podem afirmar, com a conseqüència, que la categoria *n m/f* s'aplica a un concepte, un objecte o un ésser animat per al qual no hi ha mascles i femelles o bé, en el discurs, no els distingim.

Per exemple:

**flavor** *n m/f*

INDÚSTRIA ALIMENTÀRIA Conjunt de propietats olfactives, gustatives i tàctils que es perceben en la degustació d'un aliment.

Convé destacar que no és adequat, per tant, recórrer al codi *n m, f* per a aquest segon cas (és a dir, per indicar que un terme pot ser utilitzat indistintament en masculí o en femení).

Per exemple:

**\*estupor** *n m, f*

PSIQUIATRIA Estat d'inconsciència total o parcial sense moviments i sense reacció als estímuls.

La utilització d'un gènere o altre no està lligada al referent ni té cap implicació semàntica. Per tant, es preferible resoldre-ho així:

→ **estupor** *n m/f*

## 1.1 Denominacions sintagmàtiques amb una base masculina o femenina

Els casos de categoria *nom masculí o femení* no són gaire freqüents. Igualment, tampoc hi ha gaires casos de denominacions compostes de diverses paraules (*denominacions sintagmàtiques*) que s'hagin creat sobre una base que tingui aquesta categoria. I, lògicament, encara és més reduït el grup de denominacions així que tinguin, a més, articles o adjectius que concordin amb la base i hagin de triar, per tant, un dels dos gèneres possibles.

Tanmateix, siguin poques o moltes, sí que es documenten denominacions d'aquesta mena i, a més, sempre és possible que se'n creïn de noves. És convenient, doncs, decidir quina solució s'ha de donar a aquests casos.

D'entrada, hi ha almenys dos tractaments possibles:

- (1) *Manteniment del doble gènere masculí o femení*, cosa que obliga a posar marca de flexió femenina als elements que concordin amb la base.

Per exemple:

**estupor catatònic -a** *n m/f*

PSIQUIATRIA Estupor caracteritzat per rigidesa muscular o per flexibilitat cèria.

- (2) *Tria d'un dels dos gèneres, el masculí o bé el femení*, cosa que obliga a flexionar només en el gènere triat els elements que concordin amb la base.

Per exemple:

**estupor catatònic** *n m*

CLASSIFICACIÓ INTERNACIONAL DE MALALTIES

Totes dues possibilitats es poden defensar, però probablement és la segona opció la que té més i més sòlids arguments a favor:

- (1) *Manteniment del doble gènere*:
  - a. S'ajusta al tractament donat a la base (*estupor*)
  - b. És més respectuós amb tots els dialectes —en cas que la variació sigui d'origen dialectal.
- (2) *Tria d'un dels dos gèneres*:
  - a. Fa més fàcil la interpretació immediata de la denominació.
  - b. Coincideix amb la solució per a les denominacions creades sobre una base amb sinònims, en què per convenció es tria un dels sinònims. (Per exemple, a partir de *amplària*, amb el sinònim complementari *amplada*, es crea *amplària de façana*; es considera innecessari recollir el sinònim *amplada de façana*.)
  - c. Coincideix amb la solució per a les definicions i les notes, en què, per fer referència a un terme amb la categoria *n m/f*, es tria per convenció un dels dos gèneres. (Per exemple, en la definició de *estupor catatònic*, la definició és "Estupor caracteritzat..." i no \*"Estupor caracteritzat -ada...".

- (3) No és clar que els especialistes utilitzin indistintament tots dos gèneres. S'ha de tenir en compte que els noms de doble gènere només solen donar-se en determinats noms patrimonials de la llengua (*amor, furor, mar, estupor*, etc.; és una llista curta), i sovint un dels dos gèneres és més un arcaisme o una forma literària que no pas una solució dialectal diferent.
- (4) Sembla que és l'opció triada pel DIEC2<sup>2</sup>. (Per exemple, *color brut, furor uterí, mar brava*, tot i que *color, furor* i *mar* tenen la categoria *masculí o femení*.)

A la vista dels arguments, considerem preferible l'opció de **triar un dels dos gèneres** dels noms amb categoria *nom masculí o femení* a l'hora d'agafar-lo com a base d'una denominació sintagmàtica. Aquest mateix criteri s'adopta per a totes les definicions i notes en què es faci referència al terme en qüestió.

Per exemple:

A partir del terme

**dolor** *n m/f*

DOLOR Experiència sensorial i emocional desagradable associada a la presència d'una lesió hística real o potencial o descrita com si aquesta lesió hi fos present,

tindríem les possibilitats següents per a crear una denominació que l'inclogués:

- \* **dolor neurogènic -a perifèric -a** *n m/f*. [Es descarta perquè es considera preferible triar un dels dos gèneres de la base *dolor*, en comptes de continuar arrossegant-los.]
- **dolor neurogènica perifèrica** *n f*. [Es descarta per raons de freqüència; de fet, l'ús de *dolor* com a nom femení sembla un ús arcaïtzant.]
- → **dolor neurogènic perifèric** *n m*: [Possibilitat triada, per raons de freqüència.]

En cas que els dos gèneres tinguin una validesa i un ús pràcticament equivalents, es pot optar per completar la tria d'un dels gèneres feta en la denominació amb una nota que indiqui que la forma de l'altre gènere també és vàlida.

Per exemple:

A partir del terme

**sarment** *n m/f*,

es crea la denominació *sarment vinclat*, amb la fitxa següent:

→ **sarment vinclat** *n m*

VITICULTURA

**Nota** En català, també és adequada la denominació *sarment vinclada* (*n f*).

<sup>2</sup> Institut d'Estudis Catalans. Diccionari de la llengua catalana. 2a ed. Barcelona: Edicions 62; Enciclopèdia Catalana, 2007.  
ISBN 978-84-412-1415-5; 978-84-297-5977-8

## 2. Els plurals lexicalitzats

Una gran majoria de noms tenen una forma singular (o bé més), sobre la qual es construeix la forma plural (o bé les formes plurals).

En català hi ha una sola forma singular de referència en el cas dels noms masculins, els noms femenins, els noms masculins o femenins (per exemple, *mar*), mentre que hi ha dues formes singulars de referència, de vegades coincidents, en el cas dels noms masculins i femenins (per exemple, *jugador jugadora*). Les formes plurals es creen sobre aquestes formes singulars. Diem, doncs, que habitualment els noms tenen una **forma canònica** (o bé dues), que és la forma singular, sobre la qual es crea la resta del paradigma —és a dir, el plural o els plurals respectius.

Aquesta característica de tenir una o dues formes singulars de referència i una o més formes plurals inclou també dos casos especials:

- (1) Els noms que, en l'ús, es flexionen pràcticament sempre només en singular (per exemple, *llibertat* enfront de *llibertats*) o bé només en plural (per exemple, *espaguetis* enfront de *espagueti*).

El motiu d'incloure'ls dintre la norma general és que les formes poc habituals d'aquests noms són gramaticalment possibles i, doncs, poden ser utilitzades en contextos molt concrets.

- (2) Els noms que tenen la mateixa forma per al singular i per al plural, però que tant poden funcionar en contextos singulars com en contextos plurals (per exemple, *un globus vermell, dos globus vermells*).

El motiu d'incloure'ls dintre la norma general és que la possibilitat de contextos singulars i contextos plurals demostra que no hi ha una sola forma del paradigma, sinó que en realitat n'hi ha dues de coincidents.

Contràriament a aquest ús majoritari, també hi ha un nombre reduït de noms que només existeixen en una forma plural, de tal manera que resulta agramatical flexionar-los en singular o inserir-los en contextos morfològicament singulars. És a dir, que tots els elements amb flexió de nombre que concordin amb un d'aquests noms en un text (articles, adjectius i verbs) han de prendre sempre la forma plural, fins i tot si el nom té valor singular. Són el que anomenem **plurals lexicalitzats**.

Per exemple:

**raigs X** *n m pl*

QUÍMICA Radiació electromagnètica de longitud d'ona compresa entre uns límits aproximadament de  $10^{-3}$  i 10.000 pm, encara que analíticament s'utilitza només la compresa entre 10 i 2.500 pm.

No és possible utilitzar la denominació en singular (\**un raig X*), ni tampoc inserir-la en un context singular (\**el raigs X pot ser perjudicial*).

Sovint els plurals lexicalitzats es poden explicar semànticament per la percepció que, en els referents designats per noms així, s'hi poden distingir diversos elements que sempre apareixen junts o que són indestriables. És el cas de les ulleres (per als dos ulls, a diferència de la ullera de llarga vista), les tisores (formades per dues fulles), els raigs X (no es pot singularitzar un sol raig dintre el feix), etc.

Tot i això, com que aquesta percepció és subjectiva, pot molt ben ser que un terme tingui un plural lexicalitzat en una de les llengües i en les altres no. Fins i tot pot passar que una mateixa llengua tingui una denominació que sigui un plural lexicalitzat i una denominació que no ho sigui.

Per exemple:

**orella de mar** *n f*

sin. **orella de rei** *n f*; **sabateta de la Mare de Déu** *n f*

sin. compl. **greixereta** *f*; **sabatetes** *n f pl*

ZOOLOGIA Mol·lusc gastròpode, amb un forat a la conquilla per on surten els tentacles, que és buscat per a obtenir-ne el nacre.

## 2.1 Plurals lexicalitzats i plurals habituals

Els plurals lexicalitzats que designen en bloc un grup d'elements sempre junts o indestriables no s'han de confondre amb els plurals habituals, que sovint indiquen una aparició conjunta d'elements que només en certs contextos poden ser utilitzats de manera individual.

Per a distingir entre tots dos casos, hem de tenir en compte els dos principis següents:

- (1) Quan una denominació no admet la flexió en singular, és segur que es tracta d'un plural lexicalitzat.

Per exemple:

**alicates**

FUSTERIA Eina formada per unes tenalles d'acer amb mordassa troncopiramidal, troncocònica o d'altres formes, que serveix per a subjectar, manipular o tallar materials metàl·lics, com ara claus o filferro.

No és possible fer servir la denominació en singular:

\* *alicata*

Per tant, *alicates* té la categoria gramatical de plural lexicalitzat.

- (2) Quan, en cas d'admetre una flexió en singular, la forma plural no es distribueix els usos amb aquesta forma singular sinó que cobreix tant els contextos d'un sol referent com els de diversos referents, és segur que es tracta d'un plural lexicalitzat.



Per exemple:

### **ràpids / ràpid**

GEOGRAFIA FÍSICA Part del recorregut d'un riu on el corrent es mou amb una gran velocitat i turbulència a causa del pendent pronunciat i continu del llit i de l'aflorament de roques subjacents.

Per a determinar si *ràpids* és un plural lexicalitzat o bé és senzillament el plural de *ràpid*, s'ha de mirar si pot fer referència a una sola part del recorregut d'un riu. És un exemple de valor singular aquest context:

"El seu afluent més important és el Branco (per l'esquerra). És navegable fins als **ràpids** de Massurabi [...]." (enciclopedia.cat, s. v. *Negro*.)<sup>3</sup>

Per tant, les denominacions utilitzades sovint en plural que no compleixin el primer principi (és a dir, no admetre una forma singular) o bé, de manera complementària el segon (en cas d'admetre-la, poder-se referir en la forma plural a un referent singular) no s'han de considerar plurals lexicalitzats sinó plurals habituals. I, com a plurals habituals, convé que rebin el tractament genèric de tots els noms, amb una forma canònica singular i una definició també singular.

Per exemple:

### **estimulants del tipus amfetamina *n m pl***

FARMACOLOGIA Compostos amb una estructura química anàloga o derivada de la molècula d'amfetamina, amb propietats clíniques similars i amb un grau d'activitat farmacològica comparable.

És possible una forma singular:

estimulant de tipus amfetamina

A més, la forma plural no pot referir-se a un únic compost amb una determinada estructura química, sinó que, per a aquest ús, cal recórrer a la forma singular (tal com es veu ja en la definició mateixa, encapçalada per una paraula en plural).

No es tracta, doncs, d'un plural lexicalitzat, sinó d'un plural habitual.

→ **estimulant del tipus amfetamina *n m***

FARMACOLOGIA Compost amb una estructura química...

## **2.2 Tractament en la denominació**

En el camp de la denominació es recull, com a criteri general, la forma canònica d'una denominació, és a dir la forma a partir de la qual es considera que es creen totes les altres formes del paradigma.

<sup>3</sup> Els ràpids de Massurabi corresponen a un únic tram, com es demostra amb el valor de longitud d'aquest altre context: "The Rio Negro is a navigable river as far as the Massurabi rapids at 66° W [...]" (Edward William SHANAHAN. *South America: An Economic and Regional Geography with an Historical Chapter*.)

En el cas dels **plurals lexicalitzats**, això implica recollir directament la forma plural, que és la forma única del paradigma, ja que la forma singular (tal com s'ha comentat en el punt 2.1) no és possible gramaticalment.

Per exemple:

→ **escacs** *n m pl*

ESPORTS Esport practicat amb trenta-dues peces movibles sobre un escaquer, que consisteix a intentar fer mat al rei contrari segons unes normes establertes.

És més complicat, en canvi, el tractament de les denominacions que, tot i ser plurals lexicalitzats (perquè la forma plural serveix tant per a apuntar a un referent com a molts), admeten també una **forma singular amb un valor singular**. (Per exemple, *pinces* i *pinça*, *pantalons* i *pantaló*, etc.) (Vegeu el punt 2.1.)

Sembla que una bona solució per a aquests casos pot ser suposar que hi ha dues denominacions paral·leles:

- (1) Una denominació que només té una forma plural tant si apunta a un referent singular com si apunta a un referent plural, és a dir que correspon a un plural lexicalitzat.

Per exemple: *pantalons* (*Comprar-se uns pantalons*, *Comprar-se dos pantalons*).

- (2) Una denominació que té una forma singular i una forma plural segons quin sigui el nombre del referent apuntat (és a dir, que segueix el patró habitual).

Per exemple: *pantaló*, *pantalons* (*Comprar-se un pantaló*, *Comprar-se dos pantalons*).

Entenem, per tant, que són dues denominacions sinònimes i que com a tals han de ser recollides en la fitxa. La tria com a denominació primera de l'una o l'altra dependrà, bàsicament, de quin sigui l'ús habitual d'aquests casos.

Per exemple:

**cures pal·liatives** *n f pl*

sin. **cura pal·liativa** *n f*

SERVEIS SOCIALS Cura aplicada a una persona que pateix una malaltia que no té tractament curatiu amb la finalitat d'atenuar-ne els símptomes que comprometen molt la qualitat de vida i integrar els aspectes psicològics i espirituals.

## 2.3 Tractament en la definició

El fet que un terme tingui un **plural lexicalitzat** com a denominació, sigui en una sola llengua o en totes, no implica que la definició hagi d'estar encapçalada per una paraula en plural. És just a l'inrevés: generalment, com hem comentat, els plurals lexicalitzats apunten a referents constituïts per elements diversos, els quals, però, es conceben com una unitat referencial; és convenient, doncs, que la definició tingui sempre en compte el caràcter unitari del concepte.

Per exemple:

**apunts** *n m pl*

EDUCACIÓ **Notes escrites** preses en llegir un llibre, un document, etc., en escoltar l'explicació d'un professor a classe, una conferència, etc., per ajudar-ne la recordança, servir en l'estudi personal o aprofitar-les a qualsevol altre fi.

L'encapçalament de la definició, en plural, no reflecteix el caràcter unitari dels apunts, en tant que pertanyents a un mateix autor, un mateix fet, una mateixa carpeta o bloc etc.

Per aconseguir-ho, es pot recórrer a dues solucions diferents, segons que sigui més o menys forta la idea de diversitat present en el referent.

- (1) Utilitzar un descriptor que, mantenint la unitat, tingui valor col·lectiu (com ara *conjunt*, *sèrie*, *família*, *gènere*, etc.).

Per exemple:

→ **costes** *n f pl*

ECONOMIA I EMPRESA **Conjunt de despeses** originades per un procés que han de pagar les parts litigants o, en alguns casos, solament la part vençuda.

I no: \*"Despeses originades..."

- (2) Utilitzar un descriptor singular, igual com es fa en qualsevol definició estàndard.

Per exemple:

**salats** *n m pl*

BOTÀNICA **Mata** de tija llenyosa i fulles petites i carnosos, que es fa en terrenys salabrosos.

En els **plurals habituals**, en determinats casos és útil fer servir la fórmula inicial *Cadascun de*, perquè caracteritza el referent com un membre d'un conjunt i, doncs, vehicula la idea que sovint es fa una utilització plural de la denominació.

Ara bé, cal tenir en compte que aquesta fórmula no és aplicable a tots els casos, sinó només a elements de conjunts organitzats i finits, sovint amb un nombre fixat d'unitats que hi pertanyen. Per tant, en els casos de plurals habituals que no responguin a aquestes característiques, és millor utilitzar una definició estàndard, sense cap fórmula específica.

Per exemple:

*Cas 1:* Referent pertanyent a un conjunt organitzat i finit

**remei floral de Bach** *n m*

HOMEOPATIA **Cadascun dels trenta-vuit remeis** que s'extreuen majoritàriament, en forma d'essència o d'infusió, de flors boscanes de la regió de Gal·les i que s'utilitzen terapèuticament per a reequilibrar estats mentals negatius i superar conflictes psíquics no resolts que es considera que són l'origen de les malalties.

*Cas 2:* Referent no pertanyent a un conjunt organitzat

**acció de primera** *n f*

MERCATS FINANCERS Acció emesa per una empresa de gran notorietat, reputació i solidesa, la qual actua en sectors econòmics importants i té molta capacitat per a generar beneficis.

## 2.4 Tractament en les notes

Tot i la multiplicitat de funcions de les notes, sembla innecessari utilitzar aquest camp per a fer referència a la freqüència de la forma plural d'una denominació. Aquesta informació hauria de quedar indicada en els camps nuclears de la fitxa, o almenys hauria de poder-se'n deduir, sense necessitat de recórrer a un camp complementari com són les notes.<sup>4</sup>

Per tant, és preferible resoldre tant els casos de plurals habituals com els casos de plurals lexicalitzats sense cap indicació explícita a la nota:

- (1) **Plurals habituals:** De vegades s'indica a la nota que una denominació, tot i admetre gramaticalment una forma singular —la qual és, a més, l'única que pot apuntar a un referent singular—, a la pràctica es construeix gairebé sempre en plural. (Vegeu el punt 2.1.)

Aquest tipus d'informació no es pot deduir ni de la forma de la denominació (singular) ni de la categoria lèxica (*n m* o *n f*). Tot i això, no sembla adequat donar-la a la nota pels motius següents:

- És una informació subjectiva, ja que no és fàcil establir en quins casos seria convenient indicar que una denominació sol utilitzar-se en plural i en quins no. No hi ha una gradació clara entre *espagueti*, *acció*, *full*, *pètal*, *genollera*..., que permeti sistematitzar-ne la casuística.
- No hi ha paral·lelisme amb el cas invers, ja que pràcticament mai no s'indica que una forma s'utilitza gairebé de manera exclusiva en singular.
- No es tracta tant d'una informació lingüística com d'una informació pragmàtica, ja que morfològicament i semànticament el singular és del tot possible.

Tal com s'ha exposat anteriorment, en determinats casos aquesta informació es pot vehicular en la definició per mitjà de la fórmula *Cadascun de*. (Vegeu el punt 2.3.)

---

<sup>4</sup> Parlem de notes referides a la freqüència d'ús, doncs, i no de notes lingüístiques que indiquen quina és la forma plural d'una denominació en casos allunyats de la norma habitual, que podrien generar dubtes a l'usuari. Aquestes notes de tipus lingüístic sí que són del tot pertinents.

- (2) **Plurals lexicalitzats:** Com que els plurals lexicalitzats pròpiament dits ja queden indicats per la denominació plural i pel tret de pluralitat recollit a la categoria lèxica, els casos que de vegades es resolen amb notes són els que presenten peculiaritats. Concretament, sol indicar-se la coexistència de denominacions que poden apuntar tant en singular com en plural a un únic referent. (Per exemple, *pantaló* - *pantalons*, *pinces* - *pinça*, etc., ja abordats en el punt 2.1.)

Sovint aquests casos s'han tractat com si fossin denominacions estàndards (és a dir, amb una forma canònica singular), amb l'afegit d'una nota per a indicar que la denominació sol utilitzar-se en plural.

Ara bé, com s'argumenta en el punt 2.1, sembla més precís crear dues denominacions sinònimes, l'una amb les formes singular - plural i l'altra amb una forma única plural. (La preferència per una o altra forma a l'hora d'encapçalar la fitxa dependrà de la freqüència, l'ús dels especialistes, etc.) Aquest tractament fa innecessària una nota explicativa.

Per exemple:

**pinça** *n f*

IMATGE PERSONAL Estri consistent en dos braços metàl·lics articulats per una molla que permet de subjectar blens o rul·los a les permanents.

Notes Usat generalment en plural.

→ **pinces** *n f pl*

sin. compl. **pinça** *n f*

IMATGE PERSONAL Estri consistent [...].

Notes ∅

## 2.3 Quadre de resum

<p><b>Denominació (punt 2.2)</b></p>	<p><b>Plural lexicalitzat:</b> La denominació es recull en plural</p> <p><b>Plural habitual:</b> La denominació es recull en singular.</p> <p>[<i>Plural lexicalitzat:</i> Denominació de forma plural que no es pot flexionar en singular o bé complementàriament, que es pot referir en plural a un referent singular.   <i>Plural habitual:</i> Denominació de forma plural que gramaticalment admet una forma singular i que ha d'utilitzar aquesta forma singular per apuntar a un referent singular.]</p> <hr/> <p>Pot passar que només una de les denominacions o un dels equivalents sigui un plural lexicalitzat.</p> <hr/> <p>Si una denominació pot referir-se a un referent singular tant amb la forma singular com amb la forma plural, s'entén que hi ha dues denominacions:</p> <p>(a) Denominació amb forma singular i amb forma plural (b) Denominació només amb forma plural (<i>plural lexicalitzat</i>)</p>
<p><b>Definició (punt 2.3)</b></p>	<p><b>Plural lexicalitzat:</b> El descriptor ha de ser singular.</p> <p>(a) En cas que es percebi el referent com un conjunt d'elements: <i>Conjunt de, Sèrie de, Família de, Gènere de, etc.</i></p> <p>(b) Si no es percep el referent com un conjunt d'elements: Superordinat en singular: <i>Mata, Estri...</i></p> <p><b>Plural habitual:</b> El descriptor ha de ser singular.</p> <p>(a) Si és un element d'un conjunt organitzat i finit: Fórmula inicial <i>Cadascun de.</i></p> <p>(b) Si no és un element d'un conjunt organitzat i finit: Definició estàndard.</p>
<p><b>Nota (punt 2.4)</b></p>	<p>No s'indica a la nota l'ús plural lexicalitzat o habitual d'una denominació.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>Plural lexicalitzat:</b> No s'indica perquè la denominació i la categoria lèxica ja mostren que es tracta d'un plural lexicalitzat.</li> </ul> <p>Tampoc es marca que una denominació singular es pot utilitzar com un plural lexicalitzat; això es resol establint dues denominacions sinònimes (vegeu l'apartat <i>Denominació</i>).</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>Plural habitual:</b> No s'indica perquè es tracta d'una apreciació subjectiva. Alguns casos es poden resoldre a la definició (vegeu l'apartat corresponent).</li> </ul>